

Юлія Юзв'як

Науковий керівник: к.е.н., доцент Дідоренко Т. В.
Тернопільський національний економічний університет**ОБЛІК І АНАЛІЗ ДОХОДУ ВІД РЕАЛІЗАЦІЇ ПРОДУКЦІЇ
(РОБІТ, ПОСЛУГ) НА ПІДПРИЄМСТВІ**

Дохід фірми являє собою один з головних узагальнюючих рис фінансово-господарської діяльності фірми. Відповідно до закону України "Про підприємства в Україні" всі суб'єкти ринку виконують власну діяльність з метою отримання відповідного доходу (вигоди).

Дохід фірми — це валютні ресурси, які створюються в результаті виробництва і реалізації товарів, гарантують звернення основного та оборотного грошових коштів

Придбання доходів від реалізації продукції (справ, послуг) – говорить про те, ніби продукція компанії знайшла свого клієнта і підходить потребам і попиту на ринку відповідно до ціни, якості, іншим технічним функціональним характеристикам і властивостями. Придбання доходів творить основу для самофінансування фірми за умови, що їх розмір достатня для покриття витрат фірми по реалізації товарів та інших видів діяльності, що виконання обіцянок перед бюджетом і утворення прибутку.

Величина придбаних доходів визначає фінансову стратегію фірми відповідно до питань управління матеріальними ресурсами та податкової, інвестиційної, дивідендною політикою компанії.

Структура доходів змінюється в взаємозв'язку з джерела їх утворення. Дохід по реалізації — це результат публічного визнання споживчої ціни реалізованих товарів (робіт, послуг). Його складовими вважається вартість праці та додана вартість, яка розкладається на: заробітна плата працівників і валовий дохід. Валовий дохід вважається джерелом покриття непрямих витрат, пов'язаних зі здійсненням функції управління, створення запасів, накопичення джерел майбутнього розширення виробництва, втілення соціальних програм.

Категорія «дохід» у грошовій доктрині розглядається як підвищення ресурсної бази підприємства, використовується ними для компенсації вже зроблених витрат, збори з метою наступного розширення і розвитку. Тому питання обліку та стандартизації однієї з найголовніших рис роботи компанії – доходи від реалізації продукції (робіт, послуг) - вимагає широкого розгляду. Згідно П (С) БО №15 (п.4) доходів – це підвищення фінансових вигод у вигляді прибуття активів або зменшення зобов'язань, які призводять до підйому особистих грошових коштів, за винятком підйому грошових коштів шляхом внесків власників. Жодним чином не визнаються доходами: суми податку на додану вартість, акцизи, інші податки і обов'язкові платежі, що підлягають перерахуванню до бюджету і позабюджетні фонди; сума надходжень за договором комісії, агентським та іншим схожим контрактом на користь комітента і тому схоже; сума попередньої оплати продукції (товарів, робіт, послуг); сума авансу в рахунок оплати продукції (товарів, робіт, послуг); сума завдатку під заставу або на погашення позики, якщо напевно передбачено належними угодами; надходження, які належать іншим.

У словнику-довіднику фінансиста АПК помічено, що реалізація — господарська операція суб'єкта підприємницької діяльності, яка передбачає передачу права власності на окремі об'єкти (продукцію, роботи, послуги, основні засоби товарно-матеріальні цінності, акції і тому схоже) іншому суб'єктів підприємницької діяльності в обмін на еквівалентну потрібну суму коштів або боргових зобов'язань.

Американський вчений Л. Бернстайн приводить наступне визначення: "Реалізація — це процес перекладу негрошових ресурсів і прав у валютне вираження, яке більш точно використовується в обліку і фінансової звітності при визначенні обсягу реалізації активів через засоби або вимог на покупку засобів". Отже, пов'язані з ним визначення "реалізований" або "нереалізований" характеризує виручка або расходування стредств від проданих і, відповідно, непроданих активів.

Незначно інше трактування реалізації призводять Р. Ентоні та Дж. Рис, використовуючи в концепції реалізації ідеї заробітку. Вони характеризують реалізацію як потрібну суму заробітку, яка повинна бути визнана від продажів. Сам, адже процес реалізації, як зазначає П. Л. Сук, являє собою сукупність операцій по реалізації готової продукції, виконаних робіт і наданих послуг клієнтам. Процес реалізації завершує кругообіг засобів і створює передумови для втілення нового круговорот. Тут відбувається передача готової продукції клієнтам, придбання оплати від них, виявлення результату діяльності. Для постачання деталізації придбаного доходу в обліку класифікація доходів і фінансових результатів виконується в рамках системи бухгалтерських рахунків через вид діяльності. Відповідно до П (С) БО 3 "Звіт про фінансові результати" та Інструкції про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, валютних коштів, обіцянок і господарських операцій підприємств і організацій фінанси діяльності діляться на окремі види. Робоча система класифікації доходів для потреб бухгалтерського обліку відповідно до П (С) БО 15 "Дохід" досить обмежена, оскільки тісно пов'язана з класифікацією витрат і призначена більшою мірою

Список використаних джерел

1. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 3 «Звіт про фінансові результати», затверджений наказом Міністерства фінансів України №87 від 31.03.99 р. Бухгалтерський облік і аудит. 1999. №6. С.21-26.
2. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 15 «Дохід», затверджений наказом Міністерства фінансів України №87 від 29.11.99 р. Бухгалтерський облік і аудит. 1999. №12. С.30-35
3. Грабова Н.М. Теорія бухгалтерського обліку: К. : А.С.К., 2001. 266 с.
4. Фінансовий облік [Текст] : підручник / Я. Д. Крупка, З. В. Задорожний, Н. В. Гудзь [та ін.]. 3-тє вид., доповн. та переробл. Тернопіль : ТНЕУ, 2014. 418 с.